

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลนาทัน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลนาทัน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการดำเนินการ 2 ระยะ คือ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและรวบรวมข้อมูลในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 3) ด้านการประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเป็นการศึกษาสภาพปัญหา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้ สภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลนาทัน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนการพัฒนา พบว่า ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยมาก พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ยังคงยึดรูปแบบเดิมคือ ยึดตนเองเป็นหลัก เป็นผู้ดำเนินการทุกขั้นตอน ไม่มีการเตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ล่วงหน้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย ซ้ำเดิม ทำให้ไม่มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิด ไม่ใฝ่เรียน ไม่กล้าแสดงออก ไม่พัฒนาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาสภาพปัญหา จากมากไป

หาน้อย พบว่า พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.32$) ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.23$) และด้านการประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหา และได้มีความคิดเห็นในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ โดยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการสังเกต และขั้นสะท้อนผล

2. ผลการพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาพัน อำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศทั้งจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นทั้ง 2 กลยุทธ์แล้ว ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 22 คน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากขึ้น สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องและมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ครบทั้ง 3 ขั้นตอนอย่างถูกต้องตามกระบวนการ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก กลุ่มเป้าหมายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง ให้มีความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเตรียมการล่วงหน้า เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติของตน โดยลดบทบาทจากผู้สอน หรือผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ให้เด็กเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นฝึกการคิด การเผชิญสถานการณ์ นอกจากนั้นในขณะที่เรียนก็สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความสุข ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย มีการกระตุ้นปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย และให้รางวัลเป็นการเสริมแรงสำหรับผู้เรียนที่ตั้งใจเรียน จะเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมที่ผู้ดูแลเด็กจัดในกิจวัตรประจำวัน กิจกรรม 6 หลักตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลนาทัน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาทัน ให้มีความรู้ ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมทั้งมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลนาทัน โดยการแจกแบบสอบถาม และการประชุมกลุ่ม (Focus Group) พบว่า สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังไม่เหมาะสม ผู้ดูแลเด็กยังไม่ให้ความสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังคงมีพฤติกรรมการจัดประสบการณ์แบบเดิม ๆ คือ ยึดตนเองเป็นหลัก ไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิด จำกัดบริเวณคือให้เด็กได้เรียนรู้เฉพาะภายในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนขาดการฝึกปฏิบัติ ขาดการแสวงหาความรู้ ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อาจมีสาเหตุมาจากผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์ปฐมวัยโดยตรง เพราะมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นระบุว่า จะต้องมีความรู้ตั้งแต่ระดับ ปวช.ขึ้นไป (พนักงานจ้างตามภารกิจ) และคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชา (ครูผู้ดูแลเด็ก) ทำให้ผู้ดูแลเด็ก ขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้เท่าที่ควร ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับ สมควร จงเจือกลาง (2552 : 66 - 67) พบว่า ก่อนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังคงยึดรูปแบบเดิมคือใช้ตนเองเป็นหลัก และจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กอย่างไม่ถูกวิธี เพราะมีสาเหตุมาจากครูไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษานปฐมวัย ทำให้ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ และสอดคล้องกับ พิมพ์มาดา เนื่องสมศรี (2552 : 100-102) ที่พบว่าก่อนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ เพราะยังขาดความรู้ และประสบการณ์ ทำให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตกลงร่วมกันจัดการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้าน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการฝึกรอบรรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

2. ผลการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลนาทัน ผู้วิจัยใช้กลยุทธ์การฝึกรอบรรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นทั้ง 2 กลยุทธ์แล้ว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 22 คน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรานุวัฒน์ พัฒนสระคู (2552 : 98-103) พบว่า การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถดำเนินการจัดประสบการณ์ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีความสนใจ กระตือรือร้นอยากเรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกับครูมากขึ้น สอดคล้องกับ ชนุดพร เชียงศรี (2553 : 109 – 114) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบัวแดง เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การฝึกรอบรรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า ภายหลังจากใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร ผู้ดูแลเด็กได้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ มีการเตรียมการในการจัดประสบการณ์ เตรียมสื่อ เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมแผนการจัดประสบการณ์ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติ ที่ครูผู้ดูแลเด็กจัดให้ ได้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ Nyanintsimbi. (2006) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับปฐมวัย ในเขตเมือง เคียปทาวน์ตะวันออก ประเทศแอฟริกาใต้ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน การศึกษาดูงาน โรงเรียนปฐมวัยที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ภายหลังจากพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างถูกต้อง ผู้ดูแลเด็กสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองจากการยึดตนเองเป็นหลัก ดำเนินการแต่เพียง

ฝ่ายเดียว กลายเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์
ทุกขั้นตอนกระบวนการ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

จากผลการวิจัยทำให้สามารถสรุปได้ว่า การที่เราจะสามารถพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้
ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญได้สำเร็จ ต้องใช้กลยุทธ์ 2 อย่าง คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ
ภายใน เพราะการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการถ่ายทอดความรู้ ให้แนวทางพื้นฐานให้กับผู้ดูแล
เด็กในการปฏิบัติการจัดประสบการณ์ การนิเทศภายในเป็นการเชิญวิทยากร ผู้มีประสบการณ์
มาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ชี้แนะหาข้อบกพร่อง ติดตามช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้
ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้การที่จะประสบ
ผลสำเร็จในการพัฒนาจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ วิทยากรที่มาให้การ
อบรมจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ตั้งใจ เอาใจใส่ในการอบรม และมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับ
กลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่เข้ารับการฝึกอบรม และที่สำคัญที่สุดผู้ดูแลเด็กที่ร่วมการวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่มี
ความตั้งใจ กระตือรือร้นต้องการพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการวิจัย การพัฒนาผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลนาพัน
อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กเกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง
มีความรู้สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสามารถจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนกระบวนการและมีความ
มั่นใจในตนเองมากขึ้น

1.1 ควรมีการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการนำแนวคิดนโยบายการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควร
กำหนดเป็นนโยบายและเป้าหมายสำคัญที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ
บุคลากรทุกคนจะต้องรับทราบยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพราะเพียงลำพังผู้ดูแลเด็ก ถึงแม้จะ
มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดประสบการณ์มากเพียงใดก็คงไม่สามารถประสบ
ความสำเร็จได้หากขาดระบบการสนับสนุนที่เพียงพอ

2.2 ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญเพราะเป็นบุคคลที่ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้กับเด็ก เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เด็กจะต้องรับการเรียนรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ที่ถูกต้องเหมาะสม จึงจะสามารถเจริญเติบโต กลายเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป ฉะนั้นผู้ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ควรเพิ่มพูนหาความรู้อยู่เสมอ ผู้บริหารท้องถิ่นควรจัดส่งผู้ดูแลเด็กเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อที่จะนำเอาความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับที่ได้สัมผัสนำมาปรับประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของตน

2.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดหาแหล่งงบประมาณในการพัฒนาให้เพียงพอเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยผู้ดูแลเด็กด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก เพื่อทราบแรงจูงใจ แรงกระตุ้นในการปฏิบัติหน้าที่ แล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน